

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 21 maart – 11:45 uur d.d. 22 maart

5.1.2e

Directie Communicatie VWS | Input voor de interdepartementale omgevingsanalyse

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders besmet en/of geïsoleerd in gebieden getroffen door COVID-19 Patiënten, medewerkers en bezoekers van gesloten Nederlandse ziekenhuizen Bedrijven die afhankelijk zijn van getroffen gebieden 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Zorginstellingen en personeel Organisaties met getroffen medewerkers/studenten Werknemers en klanten van getroffen bedrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Actieve burgers die zich (o.a. op sociale media) zorgen maken over het virus Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Ook vandaag een beeld van twee gescheiden werelden: mensen die zich netjes houden aan de adviezen, onder meer over social distancing. En mensen die dat niet doen. Dit betreft *niet* alleen jongeren (zoals het beeld eerder was), maar ook andere groepen mensen die: massaal naar het strand, bos of park gaan en daar samenklonten; hun kinderen niet corrigeren wanneer die veel te dicht samenspelen met andere kinderen; de maatregelen 'overdreven en onnodig' vinden.
- De roep vanuit de eerste groep richting de overheid om in te grijpen bij de tweede groep, wordt steeds luider. Maar ook het geluid vanuit de media, politiek en het openbaar bestuur wordt luider. Naast indringende oproepen richting mensen zelf ("blijf thuis, houd afstand!"), wordt er ook een appèl gedaan op de overheid om duidelijker te communiceren over het belang van social distancing.
- De vrees voor een totale lockdown wordt groter. Mensen zijn bang dat de overheid hiertoe zal overgaan indien blijkt dat een grote groep zich niets blijft aantrekken van de adviezen tot afstand houden en drukke plekken mijden. "Hier in Nederland zeggen veel mensen: ik bepaal zelf wel wat ik doen. Die lockdown lijkt onvermijdelijk", is de gedachte.
- Iets rustiger vandaag wat betreft signalen uit de zorg over noodsituaties in ziekenhuizen en op de IC's. Wel blijft ook zorgpersoneel mensen oproepen vooral thuis te blijven en hen op die manier te helpen in hun strijd tegen corona.

Karakterisering berichtgeving

- Geen bijzonderheden.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtoffers*

- Sinds gisteren zijn 637 mensen positief getest. Het totaal is daarmee 3.631. Onder hen zijn 836 mensen die in het ziekenhuis opgenomen zijn (geweest). 30 patiënten zijn sinds de vorige update overleden, met als totaal nu 136 mensen. De meeste overleden mensen zijn tussen de 80 en 84 jaar oud. De jongst overleden persoon is 63 jaar. De meeste positief geteste mensen wonen in Noord Brabant (1.180). Daarna Zuid-Holland (486), Noord-Holland (461) en Limburg (418). NVIC meldt dat er 354 patiënten op de IC liggen.
- De capaciteit van de Brabantse ziekenhuizen, waaronder de intensive care, is de komende week onvoldoende. Door overbelasting zullen circa 500 tot 700 patiënten naar de intensive care en andere afdelingen in ziekenhuizen buiten de provincie moeten worden gebracht, meldt het ROAZ.
- In Italië zijn sinds vrijdag 800 mensen overleden aan de gevolgen van het coronavirus. Dat is het hoogste aantal op één dag sinds de uitbraak van het virus in het land. Het totale aantal doden steeg tot 4.825.

Scenario's

- Er liggen in Nederland nu 354 mensen op de intensive care. Normaal gesproken zijn er 1.150 IC-bedden beschikbaar. De helft daarvan moet beschikbaar blijven voor niet-coronapatiënten. Volgende week worden 800 ziekenhuisopnamen verwacht. "Dan komen we naar verwachting op een piek van 1.400 patiënten op

de IC", zegt voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care Diederik Gommers. "Dat is eigenlijk wat we aankunnen. Daarna moet het dalen."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Mensen zoeken dit mooie weekend massaal drukke plekken op (park, strand en bos)

- Aanhoudende verhalen en beelden in de (sociale) media van mensen die zaterdag de markten, parken, bossen en stranden opzochten. 'Alsof het een normale zaterdag was met mooi weer'.
- Diverse burgemeesters uit strandsteden doen een oproep niet naar de stranden te gaan deze zondag. Ook hebben ze borden laten plaatsen op drukke plekken met de boodschap afstand te bewaren.
- Natuurmonumenten roept mensen nogmaals met klem op niet naar natuurgebieden te komen en naar huis te gaan. "De gebieden worden overspoeld met duizenden bezoekers, dat is niet meer verantwoord".
- Voor de mensen die de trein hebben genomen naar het strand zaterdag, heeft NS-topman Roger van Boxtel een boodschap. Reizen met de trein is momenteel niet bedoeld als dagje uit. De treinen blijven rijden om mensen in vitale functies - zoals de zorg - naar hun werk te brengen.
- De veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland treft maatregelen om de drukte op markten tegengaan. Daar waar er meer dan honderd personen tegelijkertijd op een markt zijn, moet worden voldaan aan een bepaald aantal voorwaarden. Gebeurt dat niet, dan gaat de markt dicht.
- Op social media staan zondagochtend talloze oproepen van bekende en onbekende Nederlanders om ondanks het zonnige weer vooral thuis te blijven en niet naar het strand of bos te gaan. Bij velen is de ergernis groot dat dit advies zaterdag door grote groepen niet werd opgevolgd.

Nog geen effectieve behandeling voor coronapatiënten

- In een nieuwe Nederlandse richtlijn die long-specialisten zaterdag met elkaar bespraken, staat dat er nog onvoldoende bewijs is voor de werking van de in de richtlijn genoemde medicijnen. Sommigen richten wellicht zelfs meer schade aan dan dat ze goed doen.
- De eerste behandelresultaten stemmen de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose Leon van den Toorn treurig. "Wat we tot nu toe in de praktijk zien in de regio Brabant is dat de aanbevolen medicijnen niet veel effect lijken te hebben. Maar patiënten hebben in ieder geval wel last van bijwerkingen, zoals depressieve klachten, misselijkheid en braken."

Maatregelen ziekenhuizen

- Isala in Zwolle is een buddy-ziekenhuis van het Jeroen Bosch-ziekenhuis in Den Bosch geworden waardoor patiënten nu eenvoudiger zijn en kunnen worden overgenomen.
- Van der Valk Uden bouwt hotelkamer om tot verloskamer met dezelfde faciliteiten en apparatuur om het ziekenhuis Bernhoven te ontlasten. Dit initiatief zou komen van KNOV, CZ en VGZ. Ook zouden er vergevorderde gesprekken zijn om van Van der Valk in Stein-Urmond een noodhospitaal te maken: 'voor coronapatiënten die te ziek zijn om thuis te blijven, maar niet per se in het ziekenhuis hoeven te liggen.'
- Het Bronovo ziekenhuis sluit per direct de operatie-afdeling. Vanaf morgen zijn er in Westeinde ziekenhuis twee extra plekken op de intensive care. Op dinsdag zal de capaciteit worden opgeschaald naar zes plekken.

Mondkapjes

- Medicine Man Apotheek aan de Utrechtsestraat verkoopt nog mondkapjes tot frustratie van een plaatselijke huisarts. Het zou gaan om zowel gewone mondkapjes als het FFP2-masker. De apotheker laat weten dat er volgens hem nog genoeg mondkapjes verkrijgbaar zijn. "Bij verschillende leveranciers in Nederland zijn ze te bestellen. Als je wil, heb je er voor het einde van de week een miljoen binnen."
- Maarten Klinkenbijl uit Eindhoven heeft pakketjes samengesteld waarmee 35 tot 50 mondkapjes gemaakt kunnen worden. 300 naaisters zijn bereid te helpen. De man probeert nu met het RIVM in contact te komen.

Afzeggen afspraken bij ziekenhuis, specialist of huisarts

- Patiëntenfederatie Nederland hield samen met Nieuwsuur een enquête onder patiënten naar het afzeggen van afspraken en de gevolgen daarvan. De 7.000 respondenten hebben over het algemeen begrip voor het afzeggen van afspraken. Maar ze maken zich wel zorgen over mogelijke nadelige gevolgen van het uitstel

van een behandeling of operatie. Ook zegt 73 procent van de mensen bij wie een afspraak is afgezegd dat het ziekenhuis geen informatie heeft gegeven over mogelijke gevolgen.

Maatregelen in de sportwereld

- De organisatie Tokio 2020 lijkt zich voor te bereiden op een uitstel van de Olympische Spelen. Volgens persbureau Reuters worden er alternatieve scenario's uitgewerkt, waarbij er wordt gekeken naar een verplaatsing en de kosten daarvan. Reuters beroept zich op twee anonieme bronnen.
- Wielerbond KNWU vindt doorgaan Spelen in huidige situatie onverantwoord. Erik Gerritsen, voorzitter van de hockeybond, vindt juist dat sportbonden in aanloop naar de Olympische Spelen in Tokio de lijn van NOC*NSF moeten volgen en niet zelf naar buiten treden met een mening.
- Volgens de nationale olympische comités van Servië en Kroatië moeten de Spelen worden uitgesteld.
- Ook het werk van de Dopingautoriteit komt in het gedrang. Sporten zouden niet op de plekken zijn waar ze aanvankelijk zijn en ook de controleurs kunnen niet zomaar overall naar toe reizen. De Dopingautoriteit zegt in overleg te gaan met sportbonden en sportorganisaties als de huidige situatie zich voortzet.

Betekenisgeving

Reacties communicatie overheid

- Peter Klein (RTL Nieuws) uit in verschillende tweets stevige kritiek op de communicatie vanuit de overheid en het NKC:
 - "Sorry hoor: de communicatie vanuit de overheid is volstrekt onduidelijk. Enerzijds: werk / blijf thuis. Anderzijds: prima als je uit huis gaat (voor essentiële zaken), mits je afstand houdt. Want: iedereen moet bv boodschappen doen. En: markten waren gewoon open."
 - "En de zorg voor ouderen gaat gewoon door (thuiszorg etc). Waarom thuiszorg wel, en mantelzorg niet? Kan er svp iets duidelijker worden gecommuniceerd? Waarom mag/moet de hulp van mijn vader hem wel helpen - en ik/ wij niet?"
 - "Ik snap de ergernis over mensen die niet aan 'social distancing' doen. En dat Kamerleden oproepen ff normaal te doen. Maar / en: kunnen ze svp ook gewoon een helder beleid afdwingen bij ons kabinet? En dat beleid daarna communiceren. Kan iemand svp ook aangeven wat in de optiek van de overheid wel of niet essentieel is ivm wel / niet naar buiten gaan? What a mess."
 - "Ik weet niet wat dat Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie aan het doen is, maar er gaat iets nogal mis. In een crisis die we al vanaf december / januari aan konden zien komen. Anyway - stay safe, fijn weekeinde."

Reactie uit de politiek op beelden en verhalen van mensen die massaal de drukte opzoeken

- Wilders (PVV): "De Intensive Care capaciteit loopt nu heel snel tegen zijn maximale grenzen aan, veel mensen gaan toch gewoon naar terrassen, stranden, parken en winkels zonder voldoende afstand te houden. Er moet nu snel een korte #lockdown komen en mensen als het kan blijf alsjeblieft thuis!"
- CU-leider Gert-Jan Segers uitte eveneens zijn zorgen. "Brabantse ic-artsen vertelden ons deze week dat ze jankend hadden zitten kijken naar foto's op sociale media van totaal onverantwoordelijke Randstedelingen. In Brabant sterven mensen aan corona en boven de rivieren doen nog veel te veel mensen alsof ze van niets weten."
- D66Kamerlid Sjoerd Sjoerdsma deelde beelden van de intensive care van een Italiaans ziekenhuis, met daarbij de oproep: "Hou 1,5 meter afstand mensen. Doe het voor elkaar!"
- Zaterdag had VVD-fractieleider Klaas Dijkhoff ook al een oproep gedaan 'aan al die mensen bij elkaar op de markt, in het park en op 'schijt aan corona' huisfeestjes': "Doe. Effe. Normaal! Ook de helden in de zorg vragen van ons maar één ding: blijf thuis als het kan en als je de hort op moet: houd afstand!"

Kritiek België op Nederland

- De aanpak waar o.a. Nederland voor kiest, het inzetten op groepsimmunititeit, leidt tot kritiek van Belgisch minister van Volksgezondheid Maggie de Block. "Ik vind dat een gevaarlijke aanpak. Groot-Brittannië heeft dat ook voor ogen. Het baart mij zelfs zorgen dat die landen zo dichtbij zijn. Ik vrees Italiaanse toestanden, als ik dat zo hoor. Wij doen net alles om zo iets te vermijden. Ik zie trouwens dat mijn Nederlandse collega ontslag heeft genomen, nadat hij is ingestort. Ik ga proberen op mijn voeten te blijven staan."